

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM
VAZIRLIGI

BUXORO DAVLAT UNIVERSITETI

IQTISODIYOT VA TURIZM FAKULTETI

“TURIZM VA MEHMONXONA XO'JALIGI” KAFEDRASI

5610300 - "Turizm (faoliyat yo'nalishlari bo'yicha)" 5610200-
“Mehmonxona xo'jaligini tashkil etish va boshqarish”
yo'nalishi talabalari uchun

“Xalqaro turizm”

fanidan kurs ishlarini bajarish bo'yicha

U S L U B I Y K O' R S A T M A

Tuzuvchi:

o'qituvchi Ergasheva A.F.

Buxoro–2021 yil

Buxoro Davlat Universiteti, “Turizm va mehmonxona xo’jaligi” kafedrasida o’qituvchisi Ergasheva A.F. 5610300 – “Turizm (faoliyat yo’nalishlari bo’yicha)” va 5610200-Mehmonxona xo’jaligini tashkil etish va boshqarish bakalavr yo’nalishidagi talabalari uchun “Xalqaro turizm” fanidan kurs ishi yozish bo’yicha uslubiy ko’rsatma. B.: BuxDU, 2021 yil. 28 bet.

Annotasiya: Uslubiy ko’rsatmada umumiy qoidalar, kurs ishining mavzusini tanlash va uni bajarish muddatlari, kurs ishining tuzilmasi va mazmuni, kurs ishini rasmiylashtirish va baholash tartibi, mavzular, tavsiya etiladigan adabiyotlar ro’yxati va ilovalar ko’rsatilgan.

TAQRIZCHILAR:

1. Tadjiyeva S. U, BuxDU, “Turizm” kafedrasida dotsenti, i.f.n.
2. Ro’ziyev S.S. – “Marosim Travel” MChJ rahbari

Uslubiy ko’rsatma:

Buxoro Davlat Universiteti “Turizm va mehmonxona xo’jaligi” kafedrasida yig’ilishida muhokama qilingan va tavsiya etilgan (№18- sonli bayonnoma, 22 dekabr, 2021 yil).

Buxoro Davlat Universiteti “Iqtisodiyot va turizm” fakulteti ilmiy kengashida muhokama qilingan va tavsiya etilgan (№ 4 - sonli bayonnoma, 1 dekabr, 2020 yil).

Buxoro Davlat Universiteti o’quv-metodik kengash yig’ilishida muhokama qilingan va nashrga tavsiya etilgan (6 -sonli majlis bayonnomasi, 29 yanvar, 2021 yil).

KIRISH

Turizm o'zining ko'p qirrali tarkibi bilan jamiyat hayotining barcha sohalariga faol ta'sir o'tkazib kelmoqda. U iqtisodiyotning ko'pgina jabhalarini rivojlantirishga imkon tug'diradi. Jumladan, transport tarmoqlari, aloqa, yo'l qurilishi, mehmonxonalar, umumiy ovqatlanish korxonalar, kammunal xo'jaligi, maishiy xizmat ko'rsatish, servis sohasi, savdo tarmoqlari va h.k. Turizmni rivojlantirish, bir vaqtning o'zida o'ziga xos dam olish, hordiq chiqarish, ko'ngil ochar maskanlar industriyasini tashkil yetib, o'z o'rnida sayyohlarga sifatli xizmat ko'rsatish bilan bog'liq bir qator sohalarni qamrab olgandir.

Koronavirusning tarqalishi COVID-19 pandemiyasi turizm sohasiga katta ta'sir ko'rsatganligi sababli, sayohatni cheklashlari va sayohatchilar orasida talabning pasayishi turizm sanoatiga katta ta'sir ko'rsatdi, chunki ko'plab mamlakatlarda uning tarqalishini cheklash maqsadida sayohatga cheklovlar kiritilgan. Birlashgan Millatlar Tashkilotining Jahon sayyohlik tashkiloti global xalqaro turizm kelishi 2020 yilda 58% dan 78% gacha kamayishi va bu xalqaro turizm tushumining 0,9-1,2 trillion AQSh dollar miqdoridagi zarariga olib kelishi mumkinligini taxmin qildi.

Xalqaro turizm juda ko'pgina mamlakatlarda to'lov balansiga amal qilishda muhim omil bo'lib sanaladi. So'nggi yillarda turizm dunyoda aholi bandligining muhim generatoriga aylanib bormoqda va jahon infratuzilmasiga juda katta miqdorda sarmoyalarni jalb etmoqda. Bu yesa mahalliy aholini ham, tashrif buyuruvchi turistlarning ham turmush farovonligini yaxshilashga xizmat qiladi. Turizm sohasida juda ko'p ish o'rinlari turistik korxonalar rivojlanayotgan hududlarda paydo bo'ladi. Bu esa iqtisodiy imkoniyatlarni muvozanatlantirish, qishloq aholisini barcha qulaylikka ega shaharlarga qarab oqishining oldini olishga yordamberadi.

“Xalqaro turizm” fani bo'yicha bilim, malaka va ko'nikmalarni shakllantirishda o'z navbatida ushbu fan bo'yicha bajariladigan kurs ishining ahamiyati albatta salmoqli o'ringa ega. Talabalar kurs ishini bajarishda ilmiy, ijodiy yondashib fan haqida chuqurroq puxta bilimga ega bo'lishadi.

Ushbu qo'llanma 5610300 - “Turizm (faoliyat yo'nalishlari bo'yicha)” va 5610200-“Mehmonxona xo'jaligini tashkil etish va boshqarish” bakalavr yo'nalishi

talabalari uchun mo'ljallangan bo'lib, kurs ishini tayyorlash, rasmiylashtirish hamda himoya qilishni tartibga solishga xizmat qiladi, degan umiddamiz.

KURS ISHINING MAQOMI

“Xalqaro turizm” fanidan yoziladigan kurs ishi – bu ilmiy ish bo'lib, o'quv jarayoni davomida bajariladi va ushbu fandan egallagan bilimlaridan mustaqil foydalanishni o'rgatish, qabul qilingan yechimlarni asoslash maqsadiga ega bo'ladi.

Kurs ishi tanlangan mavzu bo'yicha natijalarni umumiy yaxlitlikka ega ilmiy va amaliy fikrlarni aks ettiruvchi loyihaviy ishdir. Kurs ishi “Xalqaro turizm” fani rivojlanishning zamonaviy darajasiga, iqtisodiyotning rivojlanish tendensiyalariga doir masalalarni aks ettirishga mos kelishi kerak. Kurs ishi mavzusi dolzarb va talaba tanlangan mavzu bo'yicha aniq ilmiy, ilmiy-amaliy masalalarni hal qilishga qaratilgan bo'lishi kerak.

Himoyaga tadqiqot xulosalari va tavsiya qilingan ishlanmalar talaba tomonidan nazariy jihatdan to'liq asoslanganligi yaqqol ko'rinadigan darajada bo'lgan kurs ishi taqdim etiladi.

Talaba tomonidan bajarilgan kurs ishining ilmiy va ilmiy-amaliy darajasi ta'lim dasturiga javob berishi shart. Kurs ishini bajarish davomida talaba mustaqil ravishda ilmiy-amaliy izlanish olib borishga layoqatliligi, tadqiqot obyektidagi muammolarni ko'ra olishga o'rganganligi, shuningdek, ushbu muammolarni hal etishning umumiy usullarini o'zlashtirganidan dalolat berishi lozim.

Xulosa qilib aytganda, kurs ishi talabaning ilmiy jihatdan yetukligi hamda “Xalqaro turizm” fani bo'yicha chuqur bilimga va amaliy ko'nikmaga egaligini namoyon qilishi zarur. Kurs ishida o'rganiladigan masalalarning nazariy jihatlari, aniqlangan muammolarni, qo'yilgan ilmiy va amaliy vazifalarni tahlil qilish hamda muammolarni hal etishni ko'zlagan holda bir-biriga mantiqiy mos reja tuziladi va shu asosida yoziladi. Talaba kurs ishi bo'yicha izlanish natijalarini yoritishda xizmat ko'rsatishni tashkil qilishning o'ziga xosligini hisobga olib, chet davlatlarning tajribalarini o'zimizda orttirgan amaliy yutuqlarni umumlashtirgan holda belgilangan muammolarning yechimini topish yo'l-yo'riqlarni ishlab chiqadi va bartaraf qilish

usullarini tavsiya etadi.

Kurs ishining yakuniy qismi, talabning komissiya oldida uni himoya qilishidir.

Kurs ishini himoya qilishga quyidagi umumiy talablar qo'yiladi:

- o'rganilayotgan muammo bo'yicha mavjud adabiyotlarni chuqur tahlil qilish;
- kurs ishida chizma va jadvallarni muayyan tizimga keltirilgan holda rasmiylashtirish;
- kurs ishi bo'yicha to'plangan materiallarni tanqidiy o'rganish;
- taklif va tavsiyalarning asoslab berilishi;
- talaba tomonidan fikrning ketma-ketlikda, muayyan izchillikda bayon qilinishi;
- qo'yilgan talablar bo'yicha kurs ishining rasmiylashtirilishi.

KURS ISHINI BAJARISH MUAYYAN BOSOICHLARDAN IBORAT BO'LADI:

1. Kurs ishi mavzusini tanlash va rejani tasdiqlatish
2. Kurs ishi mavzusi bo'yicha ilmiy adabiyotlar va boshqa materiallarni to'plash
3. Kurs ishini rasmiylashtirishga qo'yiladigan talablarni o'rganish
4. To'plangan materiallarni o'rganish va natijalarni asoslash
5. Kurs ishini elektron yozib, bosma variantda nashr ettirish
6. Kurs ishi bo'yicha ilmiy rahbardan yozma taqriz olish
7. Kurs ishini himoya qilish (taqdimot shaklida-power point dasturi yordamida)

I. KURS ISHI MAVZUSINI TANLASH VA REJANI TASDIQLATISH

“Xalqaro turizm” fani bo’yicha kurs ishi yozish uchun tavsiya etilayotgan mavzular iqtisodiy o’zgarish va islohotlarni tahliliy umumlashtirish asosida tuzilgan bo’lib, asosan tadqiqot olib borish imkoniyatlari inobatga olingandir. Kurs ishining mavzusi har bir talaba tomonidan “Xalqaro turizm” fani bo’yicha tavsiya etilgan mavzular ro’yxati(1- ilova) dan mustaqil tanlab olinadi. Vaqt-vaqti bilan kurs ishi yozish uchun qo’shimcha mavzular tuzilib, kafedra tegishli hujjatlarida qayd etiladi. Talabalar bu mavzulardan ham mavzu tanlashi mumkin. Bunda talaba tanlagan mavzusining dolzarbligi va to’plangan amaliy tajribasi, mavjud muammolarni aniqlay olganligini isbotlab berishi zarur.

Mavzuning to’g’ri tanlanishi izlanishning muvaffaqiyatli yakunlanishini ta’minlaydi. Kurs ishi mavzusi tanlangach, talaba rahbarning bevosita ishtirokida kurs ishi rejasini ishlab chiqadi. Unda qo’yiladigan savollar mantiqiy ketma- ketlikda bo’lishi shart. Kurs ishi bo’yicha talaba ilmiy rahbar bilan nuqtai- nazarlarining to’g’riligi aniqlaydi, qo’yilgan masalalarni hal qilish yo’l-yo’riqlari, ilmiy izlanish yo’nalishi belgilaydi.

Talabaning kurs ishi rahbari bilan maslahatlashuvlari avvaldan belgilangan kunlar va soatlarda muntazam ravishda o’tkazib boriladi. Maslahatlar vaqtida talaba tomonidan kurs ishi rejasining bajarilishi ko’rib chiqiladi va kurs ishining borishi muhokama qilinadi.

Kurs ishi rahbari talabaga boshqa masalalarda ham yordam beradi, jumladan:

a) mavzu bo’yicha zarur adabiyotlar, statistik ma’lumotlar va boshqa manbalardan foydalanishga doir tavsiyalar berish;

b) kurs ishi mavzusi bo’yicha muntazam suhbatlar va maslahatlar o’tkazib turish;

- v) bajarilgan ish mazmunini qismlari bo'yicha hamda yaxlitligicha baholash;
- g) kurs ishini himoyaga taqdim etishga rozilik berish.

Xulosa qilib aytganda, kurs ishi rahbari talabaga ilmiy va uslubiy yordam ko'rsatib turadi. Kurs ishining nihoyasiga etkazilishi ustidan muntazam nazorat olib boradi. Shuningdek, ayrim hollarda ma'lum o'zgartirishlar kiritadi, u yoki bu qarorni qabul qilishining maqsadga muvofiqligini tasdiqlaydi hamda ishning yakuniga etkazilganligi to'g'risida xulosa beradi.

II. KURS ISHI MAVZUSI BO'YICHA ILMIY ADABIYOTLAR VA BOSHQA MATERIALLARNI TO'PLASH

Talaba tanlangan kurs ishi mavzusi bo'yicha etarlicha material to'plashi shart. "Xalqaro turizm" fani bo'yicha tavsiya etilgan kurs ishi mavzulari bo'yicha to'planadigan materiallar quyidagi guruhlariga bo'linadi:

1. O'zbekiston Respublikasining Qonunlari, Prezident Farmonlari va Vazirlar Mahkamasining Qarorlari;
2. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi, O'zbekistonda turizmni rivojlantirish davlat qo'mitasi va boshqa tashkilotlarning me'yoriy hujjatlari;
3. Olimlarning darslik, monografiya, o'quv va uslubiy qo'llanmalari;
4. Jurnal va gazetalarda chop etilgan maqolalar;
5. Xo'jalik yurituvchi subyektlarning hujjatlari;
6. Internet sahifalaridagi ma'lumotlar.

Talabaning mavzuni qanchalik chuqur yoritishi va mazmunini boyitishi o'zi tanlangan mavzusi bo'yicha axborot va ilmiy manbalardan xabardorlik darajasiga bog'liq. Talaba faqat mavzuga doir adabiyotlar kataloglarini emas, balki tanlangan mavzusiga yaqin nazariy muammolarni yorituvchi adabiyotlarni

ham o'rganish lozim. Talaba yuqorida sanab o'tilgan manbalardan kurs ishi mavzusi bo'yicha kerakli materiallarni to'playdi.

Shuni alohida ta'kidlash joizki, talaba o'ziga tegishli manbadan nusxa olib, uni alohida papkada yoki katalogda to'plashi maqsadga muvofiqdir. Ushbu papkada adabiyot va maqolalarning muallifi, nomi, nashr qilingan yili, nashriyot va hajmi aks ettiriladi. Adabiyotlar fondi yaratilgandan so'ng talabaga kurs ishini yozish va uni izohlash imkoniyati kengayadi. To'plangan barcha ilmiy-nazariy manbalar o'rganilib, kurs ishining kirish qismida ilmiy tortishuvlar shaklida qisqacha keltirilishi kurs ishining yanada mazmunli bajarishga imkon yaratadi.

III. KURS ISHINI RASMIYLASHTIRISHGA QO'YILADIGAN TALABLARNI O'RGANISH

Kurs ishiga qo'yiladigan asosiy talablar

Kurs ishini yozish va rasmiylashtirishga qo'yiladigan asosiy talablar matni bayon etishdagi ilmiy til va savollar o'rtasidagi o'zaro uzviy bog'liqlik bo'lishidir. Kurs ishining tarkibiy tuzilishi tadqiqotning asosiy mazmuni va maqsadini yoritishga qaratilgan bo'lishi zarur. Kurs ishi savollari o'rtasidagi mantiqiy ketma-ketlikni buzadigan, uning umumiy mazmun va natijalariga aloqasi bo'lmagan ma'lumotlar kurs ishi matniga kiritilmasligi shart. Ayrim holatlarda kurs ishida katta ahamiyatga ega bo'lmagan yoki ishning hajmiga ta'sir qiladigan manba va ma'lumotlar ilova shaklida beriladi. Kurs ishining umumiy hajmi 40-70 betlardan iborat bo'lib, qo'lyozma shaklida bo'lishi kerak.

Kurs ishida yangi fikrlarni ifodalaydigan jumalar xat boshidan yoziladi. Agar matnda chet tilidagi so'zlar, atamalar yoki gaplar bo'lsa, ular asliga to'g'ri holda to'laligicha yozilishi zarur.

Kurs ishida raqam orqali ifodalanadigan ma'lumotlar jadval shaklida beriladi. Mazmun jihatidan ular analitik va ish jadvallariga ajratiladi. Analitik jadvallar kurs ishida berilgan, albatta, unga o'rganilayotgan muammoni

yorituvchi tahliliy xulosalar yoki sharhlarni talab etadi. Kurs ishida analitik jadval ma'lumotlaridan ko'plab foydalanilishi, talabning olib borayotgan tadqiqotini chuqur, mukammal bilishidan darak beradi. Statistik ma'lumotlardan foydalanish matnda mavjud materialni sharhlab berish uchungina ishlatiladi. Matbuotda chop etilgan jadvallarni to'g'ridan-to'g'ri ko'chirish orqali yoki olingan manbasini ko'rsatmasdan foydalanish mumkin emas. Kurs ishida foydalanilgan jadvallar yozilayotgan betga sig'masdan, keyingi betga ko'chirib o'tkazilgan hollarda jadvalning nomi qaytarib yoziladi va «-sonli jadvalning davomi» deb ko'rsatish talab qilinadi. Kurs ishining har bir savoli yangi betdan yoziladi. Savolning nomi alohida, asosiy matndan ajratib yozilishi kerak.

Kurs ishi varaqlarining tartib raqami pastdan o'rta qo'yiladi.

Kurs ishining titul varag'ini qabul qilingan namunaga mos ravishda rasmiylashtirish talab etiladi.

Kurs ishi himoyasida rahbar tomonidan taqriz berilishi shart.

Kurs ishlarida ko'pincha mazmuniga ko'ra matndan tashqarida joylashgan jadvallar, ko'rgazmali ma'lumotlar, chizmalar, formulalarga olingan manbasi havola(snoska) berishga to'g'ri keladi. Matndagi keltirilgan rasmlar, jadvallar, betlarda tartib raqamining belgisiz («№»), ya'ni 2-chizma, 4-jadval, 11-bet shaklida yozish talab etiladi.

Kurs ishida foydalanilgan ma'lumotlarning olingan manbasini izoh havolada aks ettirish mumkin.

Havola sahifaning eng pastki qismiga chiziq tortib, satr boshidan yoziladi. Izohlar har bir sahifada alohida tartib raqami bilan ko'rsatiladi. Keyingi betda izohlarga yangi tartib raqami beriladi. Izohning matndagi raqam belgisi agar izoh ayrim so'zga taalluqli bo'lsa, bevosita shu so'zdan keyingi, agar butun gapga tegishli bo'lsa, gap oxirida ko'rsatiladi.

Kurs ishida talaba Prezident asarlaridan, mamlakatimiz va chet el olimlarining adabiyotlaridan keng foydalana turib, ularning so'zlaridan iqtibos keltirib o'tishi mumkin. Bu holatda tadqiqotchi iqtibos (stitata) keltirilgan

sahifada izoh (snoska) berib o'tishi lozim. Izoh (snoska) sahifaning pastki qismida ko'rsatib o'tilishi kerak.

Xalqaro turizm –vaqtinchalik kelgan joyida faoliyati to‘lanmaydigan, doimiy yashaydigan mamlakat chegarasidan tashqariga turistik maqsadlarda safar qilish tushuniladi.¹

¹ To'xliyev I. S. "Turizm asoslari", uslubiy qo'llanma, Samarqand 2008, 33-bet

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxatini rasmiylashtirish

Kurs ishi yakunida talaba tomonidan foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati ko'rsatib o'tiladi. Ro'yxatda qonuniy-me'yoriy hujjatlar, Prezident asarlari, sohaga oid darslik va qo'llanmalar keltiriladi. Shuningdek, foydalanilgan adabiyotlar ro'yxatida matbuot (gazeta va jurnallar) ma'lumotlari, turli vazirlik va tashkilotlarning yillik hisobotlari, internet ma'lumotlari qayd qilinishi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxatini keltirib o'tishda quyidagi tartibda joylashtirish maqsadga muvofiqdir:

1. Asosiy adabiyotlar (darsliklar, mualliflari bo'yicha alfavit tartibida);
2. Qo'shimcha adabiyotlar (O'zbekiston Respublikasining Konstitustiyasi, O'zbekiston Respublikasining Qonunlari, Prezident Farmonlari va Vazirlar Mahkamasining Qarorlari, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining asarlari va ilmiy risolalari, Turli vazirlik hamda tashkilotlarning buyruq va yo'riqnomalari, o'quv qo'llanmalar, statistik to'plamlar va nashrlar-mualliflari bo'yicha alfavit tartibida);
3. Matbuot nashrlari (mualliflari bo'yicha alfavit tartibida);
4. Olingan patentlar;
5. Internet ma'lumotlari (saytlar bo'yicha alfavit tartibida);

6. Tadqiqotchi tomonidan chop qilingan asarlar, maqolalar va qo'llanmalar.

Adabiyotlar ro'yxatida qonuniy-me'yoriy hujjatlar quyidagi tartibda keltiriladi:

O'zbekiston Respublikasining "Turizm to'g'risidagi" qonuni. // O'zbekistonning yangi qonunlari, 2019-yil 16-aprel.

Darslik va o'quv qo'llanmalar quyidagi tartibda keltiriladi:

Alieva M.T., Umarjanov A. Turistik mamlakatlar iqtisodiyoti. Darslik. - T.: Moliya, 2005. - 339 b.

Alieva M.T., Salimova B.X.. Mehmonxona menejmenti. Darslik. - T.: Moliya, 2005. - 275 b.

Gazeta va jurnallardagi maqolalar quyidagi tartibda keltiriladi:

Xalqaro bozorda milliy turizm. O'zbekiston iqtisodiy axborotnomasi. 2001. № 1, -b. 17-21.

Internet saytlari quyidagi tartibda keltiriladi:

www.uzbektourism.uz - O'zbekistonda turizmni rivojlantirish davlat qo'mitasining rasmiy veb sahifasi

Jadvallar va chizmalarning rasmiylashtirilish tartibi

Kurs ishining rang-barangligi va unda keltirilgan ma'lumotlarning aniqligini ta'minlashda tadqiqotchi chizma va jadvallardan keng foydalanadi. Kurs ishida jadvallar, asosan, statistik ma'lumotlarni bayon qilishda, shuningdek, vazirlik, idora, korxonalar, tashkilot va muassasalarning ma'lumotlarini keltirishda, muayyan matematik hisob-kitoblarni bajarishda qo'llaniladi.

Jadvallar muayyan tartib, qonun-qoida asosida keltirilishi lozim. Avvalo, jadvallar tartib bilan raqamlanishi zarur. Jadvalning raqami uning tepa qismida o'ng tomonida qayd qilinishi kerak. Shuningdek, jadvalning nomi ham uning yuqori qismida, markazga tortilgan holatda aks ettirilishi lozim. Jadvaldagi ko'rsatkichlar bitta o'lchovda ifodalanadigan bo'lsa, ushbu o'lchov birligi jadvalning tepa qismi, o'ng tomonida, sarlavhadan pastda ko'rsatiladi.

Jadvaldagi har bir ko'rsatkich muayyan tartib bo'yicha bayon qilinishi lozim. Ko'rsatkichlarni ifodalovchi raqamlar jadval ustunlarida birlik, o'nlik va hokazolar ketma-ketligida yozilishi talab etiladi.

Masalan:

1-jadval

2016 yilda sotilgan sayyohlik yo'llanmalarining soni va qiymati

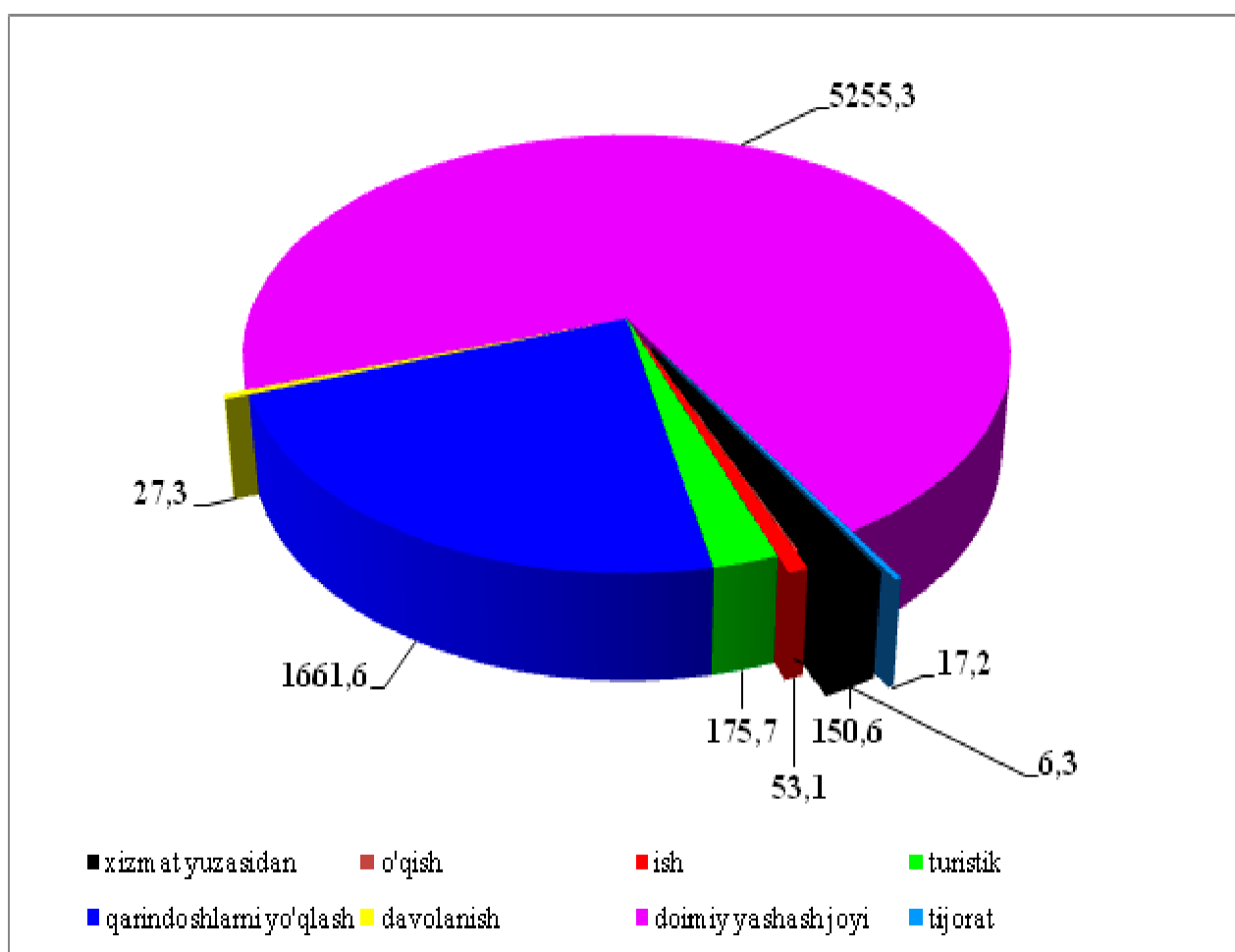
	Soni, birlik	Qiymati, mln.so'm
Sotilgan sayyohlik yo'llanmalari jami	103093	100906,1
Ulardan bevosita aholiga	101703	99431,3
shu jumladan:		
O'zbekiston hududi bo'yicha O'zbekiston fuqarolariga	44763	17996,3
	15194	12797,4

O'zbekiston xududi bo'yicha MDH fuqarolariga	9942	11971,0
O'zbekiston xududi bo'yicha boshqa chet el mamlakatlari fuqarolariga	31804	56666,6

Manba: uzbektourism.uz saytidan olingan ma'lumotlar asosida muallif ishlanmasi
 Kurs ishida keltiriladigan chizmalar ham muayyan tartib asosida raqamlanishi talab qilinadi. Jadvaldagi farqli o'laroq, chizmaning tartib raqami va nomi uning pastki qismida ko'rsatib o'tiladi.

Masalan:

3-chizma. 2016 yilda O'zbekiston Respublikasiga kelgan shaxslarning safar maqsadlari bo'yicha taqsimoti, ming kishi

Manba: <http://goldenpages.uz>

IV. TO'PLANGAN MATERIALLARNI O'RGANISH VA NATIJALARNI ASOSLASH

Kurs ishi nafaqat nazariy ahamiyati, mavzusining dolzarbligi va erishilgan natijalarning amaliyotga tadbiqu, balki uning uslubiy tayyorgarlik darajasi hamda rasmiylashtirilishiga qarab ham baholanadi. Kurs ishini yozishning eng muhim bosqichi - bu qo'yilgan savollarning o'zaro nazariy va amaliy aloqadorligini ta'minlash. Kurs ishining tarkibiy tuzilishini to'g'ri belgilash talabaga kurs ishining maqsadi va vazifalarini aniq qo'yish hamda ko'zlangan natijaga erishish yo'llarini, shuningdek, kurs ishini tayyorlash bosqichlarini to'g'ri tanlashga imkon yaratadi. Kurs ishining tarkibiy tuzilishini oqilona va sifatli ishlab chiqilishi talabaga izlanishning oldiga qo'yilgan maqsad hamda natijalarini to'g'ri ifodalash, fikrlarni bayon etish uslublari va kurs ishini tayyorlash bosqichlarini ajratish imkonini beradi. Kurs ishining tarkibiy tuzilishini ishlab chiqishda tanlangan mavzu muammolari bo'yicha asl manbalar, adabiyotlar, davriy nashr, xorijiy hamda mahalliy statistik ma'lumotlarni e'tibor bilan o'rganishni taqozo etadi.

V. KURS ISHINI YOZISH

Talaba tanlagan kurs ishining tarkibiy tuzilish loyihasi ilmiy rahbar tomonidan, albatta, muhokama qilinishi, uning mazmuni bo'yicha ayrim tuzatishlar kiritilishi va kamchiliklarni to'g'rilash talab qilinadi. Kurs ishining tarkibiy tuzilishi to'g'ri belgilanishi uning bo'limlari, o'rganilayotgan materiallar, xulosalar, tavsiya va izlanishning yakuniy qismlari mazmunining mantiqiy jihatdan o'zaro bog'lanishiga imkon yaratadi. Kurs ishi bo'yicha umumiy ish hajmi eng kamida 40 bet bo'lishi kerak (foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati va ilovalardan tashqari)

Kurs ishining tarkibiy tuzilishida quyidagilar berilishi kerak:

- ✓ Titul varag'i (1-bet) (2-ilovada namuna keltirilgan)
- ✓ Ilmiy rahbarning kurs ishiga taqriz blankasi (2-bet) (4-ilovaga qarang)

- ✓ Mundarija (3-bet) (3-ilova)
- ✓ Kirish (2-4 betlar)
- ✓ 1-bob. Mavzu yoki muammoni o'rganishning nazariy va uslubiy asoslari
- ✓ birinchi bobning paragrafi
- ✓ birinchi bobning paragrafi
- ✓ birinchi bobning paragrafi
- ✓ birinchi bobning paragrafi(agar zarur hisoblansa)
- ✓ 2-bob. O'rganilayotgan mavzu yoki muammoning tahlili, yechimiga oid taklif va chora-tadbirlar
- ✓ ikkinchi bobning paragrafi
- ✓ ikkinchi bobning paragrafi
- ✓ ikkinchi bobning paragrafi
- ✓ Xulosa
- ✓ Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati
- ✓ Ilovalar (agar mavjud bo'lsa)

Talaba tayyorlangan kurs ishida ilmiy-amaliy manbalarni matn va ko'rgazmali shaklda keltirish orqali u yoki bu muammoning yechimi hamda nazariy takliflarni ilmiy-amaliy ahamiyatini asoslaydi. Kurs ishida keltirilgan matn va ko'rgazmali material mazmunining mohiyati hamda hajmi tanlangan mavzuning yo'nalishiga mosligi aniqlanadi. Kurs ishi izlanishi o'z mazmuniga ko'ra iqtisodiy asoslangan eng dolzarb masalalarni hal etish yechimini ta'minlaydigan mustaqil ilmiy izlanish hisoblanadi.

Titul varag'i bajarilgan kurs ishining birinchi beti hisoblanadi va belgilangan qat'iy namuna asosida rasmiylashtiriladi. Titul varag'ida kafedra nomi, "Xalqaro turizm" fani, kurs ishi mavzusi, kurs ishini tayyorlagan talaba va ilmiy rahbarning ismi sharifi aniq ko'rsatilishi shart.

Kurs ishining ikkinchi betida ilmiy rahbarning kurs ishiga taqriz blankasi qo'yiladi. Uchinchi betda mundarija, unda kurs ishining tarkibiy tuzilishidagi savollar va barcha boshqa qismlar ko'rsatiladi.

Kurs ishining kirish qismida mavzuning dolzarbligini asoslovchi matn va dalillar, kurs ishini olib borishda ko'rib chiqiladigan muammolar, kurs ishining maqsadi va vazifalari, izlanish obyekti hamda uning amaliy ahamiyati aks ettiriladi.

Kurs ishining birinchi bobida tanlangan mavzuning nazariy jihatlarini ilmiy tortishuvlar asosida yoritiladi. Shuningdek, mavzu bo'yicha mavjud muammolar o'rganilishi lozim.

Ikkinchi va keyingi boblarda o'rganilayotgan mavzu va masalaning hozirgi holati tahlil qilinadi hamda amaliyotda orttirgan tajribasi asosida mavjud kamchiliklarni bartaraf qilishga yo'naltirilgan taklif va tavsiyalar asoslanilishi zarur. Talaba tomonidan tahlil qilingan ma'lumot va manbalar asosida yuritishning ilg'or usullari dalillar yordamida asoslab beriladi. Takomillashtirish ish bo'yicha qabul qilingan qarorlarning samaradorligi jadval va chizmalar orqali aniqlanadi.

Xulosa qismida talaba kurs ishining asosiy qismida keltirilgan isbotlar va qarorlarning eng muhim ahamiyatga egalarini yoritadi. Kurs ishining mazmuni va matnida yozilgan taklif hamda tavsiyalarni xulosaga olib chiqishi kerak.

VI. ILMIY RAHBARDAN YOZMA TAQRIZ OLISH

Kurs ishi yozib bo'linganidan so'ng ilmiy rahbarga topshiriladi. Ilmiy rahbar qisqa muddat ichida kurs ishiga yozma taqriz berishi shart. Taqrizda quyidagilar yoritilishi lozim:

- a) kurs ishi mavzusining dolzarbligi;
- b) belgilangan maqsad va vazifalar qay darajada yoritilganligi;
- g) kurs ishining ilmiy yangiligi;
- d) kurs ishining amaliy ahamiyati;

- e) kurs ishining mazmuni hamda tugallanganlik darajasi;
- j) ma'lumotlar va matnni bayon etish tili hamda uslubi;
- z) kurs ishining ilmiy-amaliy qiymati;
- i) kurs ishi natijalarining ilmiy asoslanganligi;
- y) izlanish natijalaridagi xulosa va takliflarning sifati;
- k) kurs ishida yo'l qo'yilgan kamchiliklar;
- l) kurs ishiga qo'yiladigan talab va "Xalqaro turizm" faniga mosligini aks ettirish zarur.

Rahbar tomonidan berilgan taqrizga binoan kurs ishi:

- himoyaga tavsiya qilinishi;
- shartli himoyaga tavsiya qilinishi;
- himoyaga tavsiya etilmasligi mumkin.

Himoyaga tavsiya qilingan kurs ishi "Turizm" kafedrası tomonidan tuzilgan komissiya oldida himoya qilinadi. Shartli himoyaga tavsiya qilingan talaba ko'rsatib o'tilgan kamchiliklarni qisqa muddat ichida bartaraf etganidan so'nggina kurs ishi komissiya oldida himoya qilinadi. Himoyaga tavsiya etilmagan kurs ishi talaba tomonidan qaytadan yoziladi va ilmiy rahbardan qayta taqriz olinadi.

Ilmiy rahbar taqrizida taqrizchining shaxsiy imzosi qo'yiladi.

Kafedra tomonidan kurs ishi himoyasi kuni va vaqti belgilanadi.

VII. KURS ISHINI HIMOYA QILISH

Kurs ishi himoyasi ilmiy munozara xarakteriga ega bo'lib, ochiq tarzda, o'ta talabchanlik va qat'iyat bilan ilmiy bahs va muloqot odobiga rioya qilgan holda o'tkaziladi.

Kurs ishining asosiy natijalarini bayon qilish uchun so'z talabaga beriladi. Kurs ishi himoyasi taqdimot yo'li bilan amalga oshiriladi. Kurs ishi mavzusi bo'yicha talabaga ma'ruza qilish uchun 10-15 daqiqagacha vaqt beriladi.

Talaba “Turizm” kafedrasidan tuzilgan komissiya a’zolarining diqqat-e’tiborini asosan o’tkazilgan tadqiqotning yakuniy natijalari, shaxsan o’zi tomonidan ishlab chiqilgan yangi nazariy va amaliy yo’l-yo’riqlarga qaratmog’i zarur.

Kurs ishi himoyasi vaqtida nutq so’zlayotgan talaba qo’shimcha ravishda taklif va tavsiyalarni asoslash maqsadida slaydlar, videoproyektor, chizmalar, jadvallar, grafiklar, diagrammalardan iborat taqdimotlardan foydalanishi mumkin.

Qo’shimcha chizmalar, slaydlar va diagrammalarda ko’rsatilgan barcha materiallarni talaba hech qanday qiyinchiliksiz, hammaga birdek ko’rinadigan tarzda namoyish eta olishi kerak. Nafaqat nutq matnning mazmuni, balki berilgan savollarga ishonchli, dadil javob berish, erkin nutq so’zlash ham ma’lum darajada himoyaning darajasini aniqlaydi.

Ma’ruzadan so’ng komissiya a’zolari talabaga og’zaki tarzda savollar beradilar. Savolga javob berishdan oldin talabadan diqqat bilan eshitish va yozib olish talab etiladi. Javoblar mantiqan lo’nda va dadil, isboti bilan berilsa, keyingi beriladigan savollarni tug’ilmasligiga zamin yaratadi.

Barcha savol-javoblar tugaganidan so’ng komissiya a’zolari talabaning kurs ishi himoyasi bo’yicha bahosini qabul qiladi va tegishli qaydnomaga rasmiylashtiradi.

KURS ISHLARINI BAHOLASH TARTIBI

Kurs ishini baholash mezonlari talabalarda ilmiy izlanishga qiziqish uyg’otish, ularga to’g’ri ta’lim-tarbiya berishga xizmat qilishi zarur.

Kurs ishlari sifat darjasiga qarab tabaqalangan holda baholangani maqsadga muvofiqdir. Reyting tizimi bo’yicha talabaning kurs ishini 100 ballik tizim asosida baholanadi.

№	Belgilangan Ball	Baholash mezonlari
----------	-------------------------	---------------------------

1	90,0-100 “A’lo” 5 baho	Rejadagi savollarning mazmuni ijodiy yondoshilgan holda yoritilgan bo’lsa, foydalanilgan adabiyotlar va ma’lumotlarga havolalar berilib, adabiyotlar ro’yxatida ko’rsatilgan bo’lsa va ish bo’yicha berilgan savollarga aniq va to’liq javob berib, o’zining fikrini erkin bayon etsa bunday tayorlangan ishlarga «a’lo» baho qo’yish mumkin.
2	75-89 “Yaxshi” 4 baho	Agar rejadagi 4-5 savolning 3-4 tasiga to’liq javob yozilgan bo’lib, bittasiga etarlicha javob berilmagan bo’lsa, himoyada talabaning javob berishiga qarab «yaxshi» baho qo’yish mumkin.
3	60-74 “Qoniqarli” 3 baho	Rejadagi 4-5 ta savolning bitta yoki ikkitasining mazmuni yoritilib, qolgan savollarga javob berilmagan bo’lsa, to’g’ri yozilgan javoblar ham darslik va kitoblardan ko’chirilgan, foydalanilgan adabiyotlar ro’yxati yo’q, ilovalar berilmagan va boshqa shu kabi kamchiliklar bo’lsa, ko’rsatilgan kamchiliklar himoyagacha bajarilsa, talabaning javobini hisobga olib bu kabi ishlarni «qoniqarli» baholash mumkin. Agarda talaba yuqoridagi kamchiliklarni yozma ravishda bartaraf etmasa, kurs ishi «qoniqarsiz» baholanadi.
4	0-59 “Qoniqarsiz”	Kurs ishida quyidagi kamchiliklarga yo’l qo’yilgan bo’lsa, u taqriz yozish davridayoq «qoniqarsiz» baholanadi: <ul style="list-style-type: none"> - reja noto’g’ri va umuman qoniqarsiz tuzilgan bo’lib, mavzuning mazmuniga mos tushmasa; - kurs ishi e’tiborsizlik bilan pala-parish bajarilsa; - javoblar asosan o’quv adabiyotlaridan ko’chirilgan bo’lsa; - foydalanilgan adabiyotlar ro’yxati bo’lmasa; - foydalanilgan adabiyotlarga va ma’lumotlarga havolalar berilmagan bo’lsa; - rejadagi savollar mohiyati biri ikkinchisidan ajratilmagan holda berilsa.

“XALOARO TURIZM” FANIDAN KURS ISHI MAVZULARI

1. Avstriya turizmining dinamikasi.
2. Polsha turizmining rivojlanish xususiyatlari.
3. Hindiston turizmining dinamikasi.
4. Chexiya turizmining dinamikasi.
5. Shveysariya turizmining dinamikasi.
6. Gretsiya turizmining rivojlanish xususiyatlari.
7. Belgiya turizmining dinamikasi.
8. Rossiya federatsiyasi turizmining dinamikasi.
9. Ispaniya turizmining dinamikasi.
10. Italiya turizmining o‘ziga xos xususiyatlari.
11. Frantsiya turizmining dinamikasi.
12. Turkiya turizmining dinamikasi.
13. Buyuk Britaniya turizmining dinamikasi.
14. Indoneziya turizmining dinamikasi.
15. Xitoy turizmining dinamikasi.
16. Izroil turizmining rivojlanish xususiyatlari.
17. Yaponiya turizmining dinamikasi.
18. Malayziya turizmining dinamikasi.
19. Tailand turizmining dinamikasi.
20. Yangi Zellandiya turizmining dinamikasi.
21. Misr turizmining dinamikasi.
22. Bolgariya turizmining dinamikasi.
23. Singapur turizmining dinamikasi.
24. Germaniya turizmining dinamikasi.
25. Birlashgan Arab Amirliklari turizmining dinamikasi.
26. AQSh turizmining dinamikasi.
27. Vengriya turizmi.
28. Daniya turizmi.
29. Irlandiya turizmi.
30. Islandiya turizmi.
31. Portugaliya turizmi.
32. Ruminiya turizmi.
33. Shvetsiya turizmi.
34. Vetnam turizmi.
35. Janubiy Koreya Respublikasi turizmi.
36. Saudiya Arabistoni turizmi.
37. Marokko turizmi.

38. Janubiy Afrika Respublikasi turizmi.
39. Braziliya turizmi.
40. Kuba turizmi.
41. Meksika turizmi.
42. Markaziy Osiyo mamlakatlari turizmi.
43. Shimoliy Yevropa mamlakatlari turizmi.
44. Sharqiy Yevropa mamlakatlari turizmi.
45. Kavkaz orti mamlakatlari turizmi.
46. Diniy (ziyoratchilik) turizmi.
47. Ishga aloqador turizm.
48. Davolanish va sog'lomlashtirish turizmi.
49. Ko'ngil ochish va dam olish maqsadidagi turizm.
50. Ekologik turizm turlari.
51. Qishloq turizmi modellari.
52. Dunyo xalqlarining milliy taomlari.
53. Sport turizmi geografiyasi.
54. Tog' chang'isi sporti turizmi.
55. Etnografik-folklor turizm.
56. Ilmiy (ta'lim) turizm geografiyasi.
57. Dunyo mamlakatlarining yirik muzeylari.
58. Dunyo mamlakatlarining g'aroyib mehmonxonolari.
59. Dunyo mamlakatlarining g'aroyib qo'riqxonolari va milliy bog'lari.
60. Dunyo mamlakatlarining yirik havo kompaniya va aeroportlari.
61. Dunyo mamlakatlarining yirik dengiz (kruiz) sayohatlari markazlari.
62. Ekstremal turizm turlari geografiyasi.

KURS ISHI TITUL VARAG'INI RASMIYLASHTIRISH BO'YICHA NA'MUNA

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY VA O'RTA
MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI**

BUXORO DAVLAT

UNIVERSITETI

IQTISODIYOT VA TURIZM

FAKULTETI

TURIZM VA MEHMONXONA

XO'JALIGI KAFEDRASI

“Xalqaro turizm fanidan

K U R S I S H I

Mavzu: _____

Bajardi: _____ *guruhi talabasi* _____
(imzo) (ismi sharifi)

Kurs ishi himoya qilingan sana “ _____ ” _____ **202_ y.**

Baho “ _____ ” _____

Ilmiy rahbar: _____
(imzo) (ismi sharifi)

Komissiya a'zolari: _____
(imzo) (ismi sharifi)

(imzo) (ismi sharifi)

KURS ISHI MAVZUSI REJASINI TUZISH BO'YICHA NA'MUNA

MUNDARIJA :

Kirish	4
1-bob. Birinchi bob nomi	
Paragraf nomi	7
Paragraf nomi	11
Paragraf nomi	15
2-bob. Ikkinchi bob nomi	
Paragraf nomi	19
Paragraf nomi	22
Paragraf nomi.....	26
Xulosa.....	29
Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati.....	31
Tayanch iboralar.....	32
Ilovalar.....	33

ILMIY RAHBARNING KURS ISHIGA TAORIZ BLANKASI

KURS ISHI UCHUN TAQRIZ

Fakultet _____ “ Iqtisodiyot va turizm”

Kafedra _____ “Turizm va mehmonxona xo’jaligi”

Fan _____ “Xalqaro turizm”

Guruh _____

Talaba familiyasi va ismi-sharifi _____

Kurs ishi mavzusi _____

Kurs ishining tarkibi _____

Kurs ishi himoyasida talabaga berilgan savollar ro’yxati: _____

Jadval va grafik materialning miqdori (muhim chizmalarning ko’rsatgichi) _____

Kurs ishining ijobiy tomonlari _____

Kurs ishining kamchiliklari _____

Kurs ishiga qo’yilgan baho _____

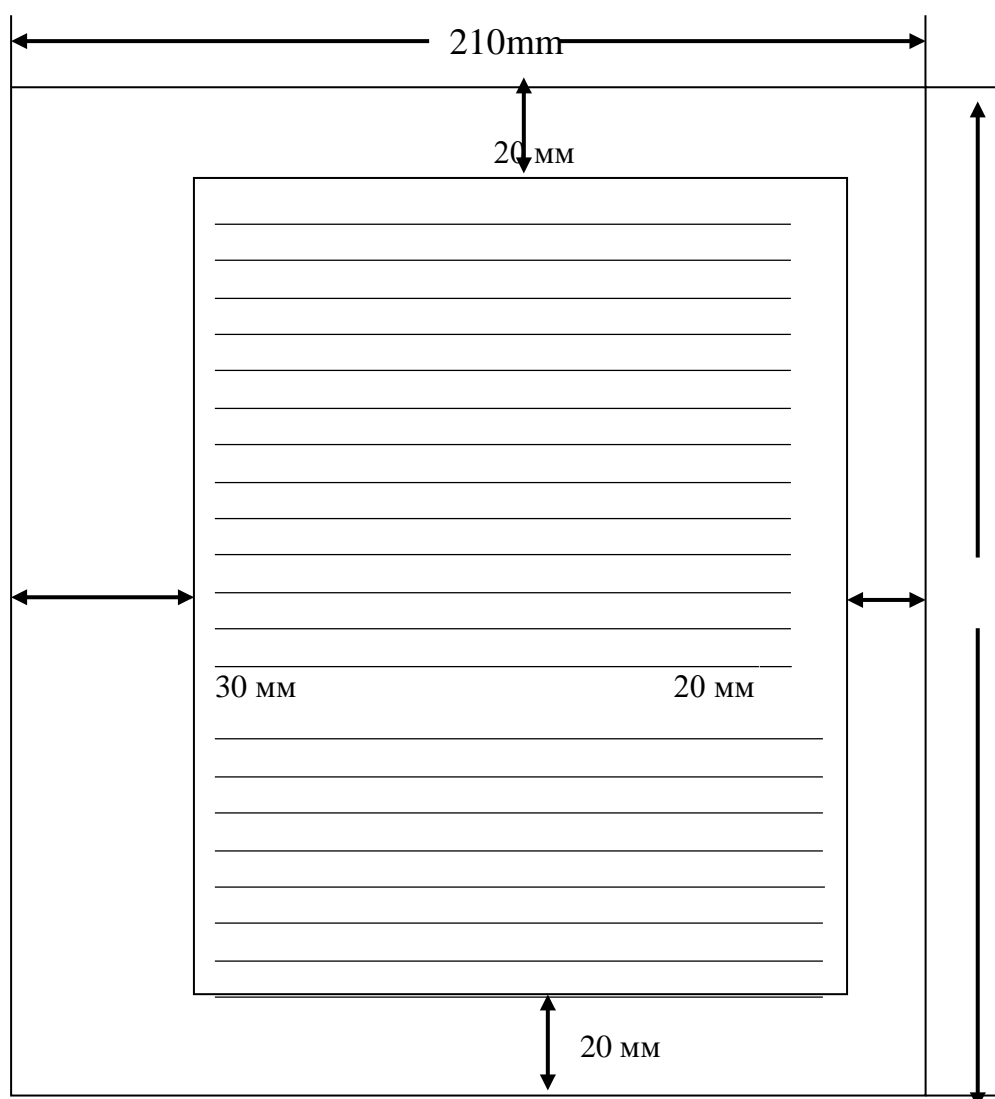
Kurs ishiga rahbarning familiyasi va ismi-sharifi, imzosi _____

A-4 o'lchamli yozuv qog'ozida kurs ishini yozish
T A R T I B I :

Kurs ishi betlari quyidagicha yozilishi lozim:

- Chap tomondan - 30 mm
- Yuqoridan - 20 mm
- O'ng tomondan - 20 mm
- Pastdan - 20 mm

1 ta betda jami 27-28 qator bo'ladi.

TAVSIYA ETILADIGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

Asosiy adabiyotlar:

1. Yvette Reisinger. International tourism cultures and behavior. Elsevier 2009, 450 b.
2. Bob Brotherton. The International Hospitality Industry. Oxford, First published 2003, 251 b
3. Mamatqulov M.X. Bektemirov A.B., Tuxliev I.S. “Xalqaro turizm” Darslik. Toshkent., 2009 y. 191 b.
4. Mamatqulov X.M. «Turizm infratuzilmasi» O‘quv qo‘llanma. –T.: «O‘zbekiston faylafuslar jamiyati» nashriyoti, 2011. 335 b.
5. Tuxliyev I.S., Hayitboyev R., Safarov B.Sh.,Tursunova G.R. Turizm asoslari. Darslik. O‘zbekiston Respublikasi Oliy va O‘rta Maxsus Ta’lim Vazirligi. - Toshkent: Fan va texnologiya, 2014, -362b.

Qo‘shimcha adabiyotlar:

1. O‘zbekiston Respublikasining “Turizm to‘g‘risida” gi Qonuni. T.: 1999.
2. «O‘zbekiston Respublikasining turizm sohasini jadal rivojlantirishni ta’minlash chora-tadbirlari to‘g‘risida» O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining farmoni. 2016 yil 2 dekabr, PF-4861-son.
3. «O‘zbekiston Respublikasi turizmni rivojlantirish davlat qo‘mitasi faoliyatini tashkil etish to‘g‘risida» O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining qarori. 2016 yil 2 dekabr, PQ-2666-son.
4. Mirziyoev Sh.M. Tanqidiy tahlil, qat’iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik – har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo‘lishi kerak. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Makamasining 2016 yil yakunlari va 2017 yil istiqbollarga bag‘ishlangan majlisidagi O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining nutqi. // Xalq so‘zi gazetasi. 2017 yil 16 yanvar, №11 14
5. Mirziyoev Sh.M. Erkin va farovon demokratik O‘zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. Toshkent, “O‘zbekiston” NMIU, 2017. – 29 b.
6. Mirziyoev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta’minlash yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. “O‘zbekiston” NMIU, 2017. – 47 b.
7. Mirziyoev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. “O‘zbekiston” NMIU, 2017. – 485 b.
8. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 7 fevraldagi “O‘zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo‘yicha harakatlar strategiyasi to‘g‘risida” gi PF-4947-sonli Farmoni. O‘zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari to‘plami, 2017 y., 6-son, 70-modda
9. Lilly Martine Kunkef. International Tourism Policy and the Role of Governmens in Tourism in the Context of Sustainability. GRIN Verlag Germane, 2013

10. Экономика и организация туризма: международный туризм. Под.ред. И.А. Рябова, Ю.А. Забаева, Е.А. Драчевой. Учебное пособие. Издание второе. М.: КНОРУС, 2006.

11. Mamatqulov X.M. Xizmat ko'rsatish sohasiga oid atamalar va iboralar izohli lug'ati. Toshkent., 2010 y.. 397bet.

12. Сенин В.С. Организация международного туризма. Учебник, Москва 2004., 397 стр.

13. Щербакова С.А. Международный туризм: экономика и география. Учебное пособие. М.: 2007, 144 стр.

Internet saytlari:

1. <http://lex.uz>
2. www.ziyonet.uz
3. <http://www.tourism.uz/>
4. <http://www.tour.uz/>
5. <http://www.stat.uz>
6. <http://www.tours.ru/country/uz/>

*Bichimi 60x84. Kegli 14 shponli. «Times» garn.
Ofset qog'ozi. Bosma tabog'i 1,75. Adadi 100 nusxa.
Buxoro davlat universiteti. 10.04.2021 y.
Bahosi kelishilgan narxda.*